

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	HIRDETÉSEKET
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	dr. BALOGHY ERNŐ.	BITTERMANN NÁNDOR.	és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Rákóczi emlékezete.

Zombor, 1903. június 8.

Csak az a nemzet számíthat biztos fenmaradásra, dicsőséges jövőre, amely a mult büszke emlékeit meg tudja becsülni. Az erős nemzeti öntudat csak nemes példákön épülhet, a nemzeti önértetet csak a kiállott megpróbáltatások tudják nevelni. Amely nép feledi a multat, az nem gondol a jövőre, mert a nemzeti állam tartós épületét csak a história hatalmas fundamentumára lehet emelni.

Ha a magyarnak oly nagy volna az önérzete, amilyen dicsőséges a multja, mi volnánk az első nemzet a világon. Ha jövendőnk utján a históriánk ragyogó példával világítanak meg, nem botolnák meg s nem buknek el soha ez a nemzet.

Kétszáz éve van most annak, hogy a haza éjszaki határán felragyogott Rákóczi csillaga. Elhagyott éjszakánkon világító napunk volt, amelynek sugarai ezüstös szálakkal, amelyeket nem tapinthatunk meg, nem foghattunk és amelyek mégis összefogták, együtt tartották akkor ezt a szétszűlésnek indult nemzetet.

Az isteni gondviselés küldötte e hazába, hogy szabadságra hívó szöveget legyen.

Eljött és meghallá e szöveget az ország minden népe. A nemes szivek százezrei lángra lobbantak a szabadság nevére és siettek fegyvert fogni annak visszavivására. Fölbresztette újra a magyarok szívében a haza és szabadság szeretetet gyújtó lángját, mely a rossznak a megszokásából nem lángolt már!

Fölvirradt a hajnal és Rákóczi csillaga, amely elvégezte tündöklő pályafutását, a messze keleten eltűnt az egünkről. A teste idegen földön pihen, de a lelke, a szive hon, szabadság szeretete, hazafi érzése itt marad az idők végtelenségéig. Élni fog e drága földön a nemzet szívében és lelkében, mint legdrágább kincsét megőrizte az előd szent örökségül szált át ivadékról ivadékra.

Oly szépen beleillik Rákóczi legendás alakja, tündöklő tisztasága, tünteményes nagysága a kelet tündérregéibe. S a muló évek során élt az ő regéje a nép ajkán, élt a szívében s néha-néha kitört onnan bus kuruc nótákban. Söhajtották itt is, ott is: Hej Rákóczi, Bercsényi, hová lettek, hová mentek válogatott vitézi? Sirva bugott aztán utánuk a tárogató, hívogató bánatos szava messzire, a mesék országába.

Miért, hogy a mi dicsőséges multunk csak legendákban, regékben él, miért, hogy nem tudunk formát adni hőseinknek? Miért nem öntjük alakjukat ércebe, vagy örökitjük meg képekben tetteiket s dicsekszünk el velük, hogy nem a fantázia szülte őket, hanem magyar anya hozta a világra. Mert mást érez az ember, ha tulajdon vérenek, önfajtájának feltörő nagyságát, dicső tetteit látjuk. Boruljunk le az alkotó kegyelme előtt, de mutassuk a népnek és érezzük magunk is.

Vonjuk ki olykor a legendák bűvköréből hőseinket, állítsuk oda puritán egyszerűségükben a nép elé buzdító mintaképen. Hadd lássa milyen az ő nemzete, hadd érezze, hogy milyenek kell lennie, ha igazán magyar akar lenni. Közelebb fognak állni hozzánk a hősök és mi igyekezni fogunk felemelkedni hozzájuk.

A kurucok csillaga a keleten aluszsa örök álmát. A kuruc fejedelem hamvai felett idegen pap misézik.

Adjuk vissza a népnek az ő kuruc fejedelmét, az ő igazi Rákóczi Ferencét, mutassuk meg néki, mint az emberek egyik legnagyobbikát, a magyarok egyik legdicsőbbikét.

Villatelep Zomborban.

Közéletünkben, nevezetesen városunk társadalmi életében majdnem nap-nap után mertülnek fel különböző eszmék és tervek, melyek városunknak részint közgazdasági, részint kulturális fejlesztését célozzák. Tagadhatatlan, hogy minden ilyen mozgalom, ha nem is szül konkrét eredményeket, legalább érintkezésbe hozza társadalmunk különböző osztályait és fokozza a közügyek iránti érdeklődést. Mert hiszen mennyi intellektuális és morális erő szunnyad és vész el csupán

azért, mivel nincs rá alkalom, hogy aktive érvényesüljön.

S hogy társadalmunk mindinkább kezd törödni a közügyekkel, az mindenesetre örvendetes momentumnak nevezhető, mert hiszen részben javaslatát, részben megeltttnését látjuk benne az ösdi, maradi közfelfogásnak. Eddigélé nálunk minden jónak és szükségességnek megvalósulását igazán csak felülről, tehát a hivatalos fórumoktól várták az emberek; kevés az alkotás, amit városunk társadalma még a közelmultban önmagáénak nevezhetett. De ime, mint fentebb jelezttük, városunk társadalma lassan ugyan, de szemmeláthatólag emancipálódik a konzervatív közfelfogás alól s ennek eredményeire büszkén mutathat rá.

A szabad lyceum, a városunkban ma már számos alkalmakkor tartani szokott hazafias ünnepek rendezése, a jövő évben rendezendő, városunk közéletére bizonyára messze kibató, nagyszabású kiállítás stb. stb. mind tisztán társadalmi mozgalom utján jöttek létre. S a legújabb mozgalom, mely városunkban egy modern, a kor követelményeinek megfelelő nyaralótelep létesítéseért küzd, szintén társadalmi életünknek a javulás utjára került újabb fázisából került ki.

Ugyanis intelligenciánknek egy lelkes csoportja áthatva annak a tudatától, hogy e terv egyik elsőrendű szükségletét elégíti ki polgárságunknak s hogy annak megvalósítása csupán a hivatott tényezők jóakarátán mulik, kezébe vette az ügyet s most már faradhatlanul küzd érte.

Az egész mozgalom, melyet többek támogatásával és hozzájárulásával dr. Lallosevits János, Novákovits Izidor és Zsulyevits Ernő indítottak meg, eléggé jól tükrözödték vissza ama memorandumból, mely polgárságunk legelőkelőbbjeitől aláírva, a napokban került a városi tanácshoz és amely ekkép szól:

Tekintetes városi tanács!

Ma, midőn Zombor szab. kir. város haladása és fejlődése érdekében minden oldalról a leglázásabb munka lesz kifejtve, midőn e cél érdekében nap-nap után újabb és újabb eszmék és tervek kerülnek felszínre, legyen szabad tisztelettel alulírottaknak is egy kérelemmel és tervvel járulni Zombor szab. kir. város törvényhatósága elé, mely talán az összes eddig felvetettek közül a legnagyobb mérvben van hivatva Zombor városának fejlődését előmozdítani és amely nemcsak hogy a közcélokat fogja a lehető legfokozottabb mérvben szolgálni, hanem az egyesek jogos magánérdekeit is hathatósan fogja elősegíteni.

Köztudomásu dolog, hogy Zombor város földrajzi fekvése nem épen a legkedvezőbb. Az az egyhangu, a Mosztonga mocsár által

át és átszeldelet sikertület, melynek közepén Zombor épült, nem nyújt a város lakóinak semmiféle kirándulási és semmiféle üdülő helyet, mely fekvésének szépségénél és egyéb előnyeivel fogva a város lakosságát magához vonzaná és a forró és izzó kőbalmaz fáradt lakóinak üdülést tudna nyújtani. És valljuk be az igazat, hogy magunk sem tettünk még eddig semmit, hogy a természet mostohaságán a legcsekélyebb mérvben is változtassunk s hogy e város lakóinak biztosítsunk egy olyan üdülő helyet, amely nélkül modern város el sem képzelhető és a mely míg egyrészt a gyermeknevelés követelményeinek megfelelne, másrészt a társadalmi érintkezés élénkítésével a város forgalmának emelkedését is biztosítaná. Pedig ezt megtennünk volt és még ma is van alkalmunk és tervünk éppen ennek megvalósítására irányul.

A város tulajdonát képező Sikara-erdő helyes érzéssel és egy kis jóakarattal oly szép és kellemes nyaralóhelylyé változtatható át, melyhez hasonlóval talán egyetlen vidéki város sem dicsekedhetik, átváltoztatható pedig anélkül, hogy az a városnak bármily nagyobb megterhelésével járna. Ugyanis a Sikara-erdőt félkörben a város tulajdonában levő és a telekkönyvben hr. sz. a. felvett földek veszik körül. Kérelmünk most már oda irányul, hogy a város a Sikara-erdőt övező földjét 2000 négyszögöles parcellákra ossza fel és a jelentkezőknek villaépítés céljára örök áron adja el s ezzel módot nyújtson arra, hogy a Sikara körül nyaralótelep létesüljön s hogy a Sikara így tulajdonképeni rendeltetésének megfelelően valóságos üdülőhelylyé, másrészt a város polgárságának is mindenkor szórakozást nyújtó kirándulóhelylyé váljék.

Azonban nem tévesztendő szem elől, hogy eme villatelepre elsősorban a polgárságnak ama része szorulna, amelynek nem áll módjában nyaranta a város füledt és égető melege elől saját birtokán és szállásán üdülést keresni és amely nem bírja el a fürdőhelyeken való nyaralás drága mulatóságát.

A tisztviselők, magánhivatalnokok és a szellemi munkával foglalkozók százakra menő családjain lenne eme villatelep létesítésével elsősorban segítve.

A terület értékét egyszerre egy összegben kifizetni és a villát felépíteni a polgárságnak éppen a villákra szoruló része nem képes. És ép ez irányban, csakis e tekintetben szorultunk rá a város segítő kezére s csak ennyiben kérjük a város jóindulatát. Tehát nem kértünk anyagi áldozatot, nem akarjuk a város új anyagi megterhelését, hanem csak segítségért és jóakarattal esedeztünk egy oly mű létesítése érdekében, a mely elsősorban is a városnak lesz büszkesége és amely kétségtelenül elsősorban is a város fejlődését és haladását fogja elősegíteni.

Ime a tervünk:

A város a már fentebb említett földjéből kibasítandó 2000 négyszögöles parcellákat 1200—1600 korona örökáron adja a vevőnek. A vevő kérelmére, elfogadandó terv szerint villát épít 2400 korona értékben, úgy hogy a város a vevőnek a kész villát 3600, legfeljebb 4000 korona értékben átadja. A vevő a parcella eladására vonatkozó határozat meghozatala után egy hónapon belül 600 koronát lefizetni tartoznék, mely összeg bázispenz jellegével bírna és melyet a vevő az esetre, ha a vételtől visszalépne, elvesz-

tene. A vételár fennmaradt részét pedig a vevő 20 évi hét és fél %-os annuitásos törlesztéssel fizetne vissza, úgy hogy a hét és fél %ból 4 és fél a tőke kamatja fejében járna, 3% pedig a törlesztésre fordítatnék. A terv realizálásának ez a módja egyrészt lehetővé tenné a tisztviselői karnak is, hogy idővel csekély évi összeg ellenében egy kis villához jusson, másrészt a városnak sem okozna semmiféle megterhelést. Ugyanis a város földjéért körülbelül 1200—1600 koronát kapna, ami nyáron is megfelelő ár s amelyért, ha a város éppen azt óhajtáná, mindenkor és mindenhol vehetne hasonló kiterjedésű földet. A villaépítésre előlegezett összeget sem kellene új kölcsönrel fedezni, mert van a városnak különböző alapokhoz tartozó készpénze, amely részben a zombori takarékpénztárnál, részben a kereskedelmi és iparbanknál van 4%-os kamattal elhelyezve. És mert az az összeg a határozottan megállapított törlesztő terv szerint visszatérül, az illető alap sem az időközi kamatokban, sem a tőkében megrövidítést nem szenvedne. A város tehát előleget ad, amely kamattal fog megtérülni.

Végül a rizikó kérdése sem okozhat nehézséget, mert eltekintve attól, hogy maga a villaterület összes berendezésével a vételár kifizetéséig lekötve marad, a városnak tetszésétől függ, hogy a villatelepet csak oly egyéneknek adja el, akiknek állása, fizetése és egyéb ingó és ingatlan vagyona is elég biztosítékot nyújt.

Ha tehát tervünk megoldásának módja szokatlan is és a város mérnöki hivatalától nagyobb utánjárást és munkát is kíván, nem kivihetetlen. Ha pedig nem kivihetetlen, úgy azt a legnagyobb erőfeszítéssel is meg kellene valósítani, mert előnyei kiszámíthatatlanok s mert az valóságos áldása lesz az egyeseknek, a városnak és az összeseknek is.

Ha a Sikara környékén 40—50 villa felépül, Zombor város egy olyan teleppel fog dicsekedhetni, melylyel csak a környékéről messze híres Grác és Zágráb rendelkezik. A szép és művészi izlés, mely idáig nálunk csak szűk keretben érvényesült, ezzel új és tág teret nyerne nemes alkotások számára. A létesítendő villatelep tehát a művészeti és szépészeti követelmények megvalósítását is lehetővé tenné. A villatelep 40—50 családnak állandó nyári tartózkodási helyet adna és vonzóvá tenné a Sikarát, úgy hogy ez a hely társadalmunknak nyári találkozó helye volna. Ez a körülmény nemcsak hogy a forgalmat és a város élénkségét emelné, de lehetővé tenné, hogy a szép kis erdő közepén idővel fürdő és hidegvízgyógyintézet létesíthessék, amelynek előnyeit és egészségügyi szempontból vett jótékony hatását nem lehet eléggé feldicsérni. Zombor városának a kanális állott és émelet gerjesztő vizére utalt közönsége ezzel egy oly egészségügyi intézményhez jutna, amely a hasznosait a kellemessel és szórakoztatóval összekapcsolva, mindenkinek egyaránt szolgálna, annak is, aki csak szórakozás kedvéért keresné fel az üde levegőjű erdőt.

De addig is, míg e vízgyógyintézet létesülne, a villatelep magában is mérhetlen szolgálatot tenne az egészségügynek.

A folytonos és állandó szellemi munkában elcsigázott 40—50 családnak volna a nyáron át üdülő helye, ahol nemcsak a családfő fogja fáradalmait kiphenni és az új munkához szükséges erőt összeszedni, hanem annak egészséges és ózondus levegőjében

fog a gyermekcsereg is megedződni, fejlődni és erősödni. Hogy ez mit jelent és hogy ez a fiatal nemzedékre — amely különben rá van kényszerítve, hogy a nyarat a város falai között füledt levegőben, poros és egészségtelen udvarokon töltse — mily hatással lenne, azt bővebben fejtegetni talán nem szükséges.

De e terv megvalósítása nemcsak szépiészeti, egészségügyi és társadalmi szempontokból szükséges, hanem megkívánja azt a polgárság anyagi érdeke is.

Köztudomásu dolog, hogy Zomborból évente vagy száz család megy fürdőkre, avagy nyaralóhelyekre üdülni. Ha pedig a szóban forgó villatelep létesülne, ha a Sikara fel lesz ruházva a kellő vonzóerővel, biztosra vehető, hogy legalább 50 család fog itthon nyaralni és nem fogja pénzét a fővárosban és más helyeken elkölteni. Megközelítő számítás szerint is évente 20000 korona maradna Zomborban és ennek a zombori iparos, a zombori kereskedő és a zombori földműves látná a hasznát. De eltekintve ettől, ha Zomborban 50—60 villa épülne, ha évente ennyi villa szorulna a kertész ápoló kezére, akkor a nagyon is hangoztatott jelszó: pártoljuk a helyi ipart! nem volna többé üres frázis, hanem oly igazság, melynek előnyét a zombori ács, kőműves, asztalos, mázoló, kovács stb. nagyon is megérezné.

Eme csak nagyjában felsorolt előnyökkel szemben nem lehet egyetlenegy körülményt felhozni, amely tervünk ellen szólna.

Hogy azonban a villatelep céljának megfelelően, okvetlenül szükséges, hogy annak létesítése, fentartása és berendezése tekintetében a város külön szabályrendeletben intézkedjék. Ezen szabályrendeletben kimondandó volna, hogy a villatelek 2000 négyszögölnél nagyobb parcella nem lehet, hogy egy egyén a várostól több parcellát nem szerezhet és hogy mindenki a várostól kapott parcellán egy éven belül villáját felépíteni köteles és pedig a várostól előzetesen feltülvizsgált és jóváhagyott terv szerint. Ezzel elejét lehetne venni annak, hogy egyesek nyereszkedés céljából a várostól földeket vásároljanak össze és hogy azt nem villaépítésre, hanem más célra fordítsák.

Hogy a villatelep külső képe is szép és vonzóvá tétessék, szabályrendeletileg megállapítandó volna, hogy a villák az utvonaltól befelé csakis 6—8 ölnyire építendőek s hogy a villa körül minden telken 400 négyszögöl okvetlenül parkirozandó. Utasítandó volna a mérnöki hivatal és a kertészeti bizottság, hogy a villatelep utvonaltól, illetve utcáját kijelölje és ennek gyalogjárója mellé két sorban alkalmas fákat ültessen, továbbá hogy amennyiben a sikarai tisztásokon nem volna elég játszótér, azokról és a jövőben emelendő fürdőtelep helyéről már most gondoskodjék, illetve hogy azokat már most hasíttassa ki.

Mint hogy a városi tanács egyik határozata szerint a Sikara közelében 27 hold lesz befásítandó, nézetünk szerint a célnak jól felel meg, ha ez a 27 hold erdő a villatelep mögé kerülne, illetve ha az a villatelepet körben övezné át.

A villatelep érdekében feküdnék továbbá, ha a létesítendő gyermekmenhely és az ezzel kapcsolatos kertészeti iskola a városnak a bezdáni uton lévő keresztútól a Sikaráig elterülő földjén létesíthetnék, amely helyet a városnak közelsége és a jó összekötő ut is nagyon ajánlatossá teszi. Erre a

körülményre is vagyunk bátrak a tekintetes Tanács figyelmét felhívni.

Mindezek után kérjük a tekintetes Tanácsot, miszerint jelen kérvényünket pártoló véleményével a tekintetes Törvényhatósági Bizottság elé terjeszteni sziveskedjék, hol is esedeztünk:

Méltóztassék kérelmünknek helyt adni, továbbá határozatilag kimondani, hogy a város a Sikara körül elterülő hr. sz. földjén villatelepet létesít; e célból a 2000 négyzetméteres parcellákra osztott villaterületeket egyes jelentkezőknek a meghatározandó árban örökáron eladja és kívánatra előzetesen megállapítandó terv szerint azon legfeljebb 2400 koronáért villát épít oly föltétel mellett, hogy a vevő köteles a föld vételára és a villaépítés költségéből 600 koronát nyomban a terület kihasítása után a városi házipénztárba lefizetni, mely összeg bányapénz jellegével fog birni; köteles továbbá a vevő hátralékos tartozását 20 év alatt hét és fél %-os annuitásokban és félévi utólagos részletekben ugyanott befizetni. Együttal utasítja a törvényhatósági bizottság a városi Tanácsot, hogy a jelen kérvényben felhozottak, valamint a szépi és egészségügyi körvetelmények figyelembe vételével a létesítendő villateleptervrajzát készítse el és a villatelep felépítése, berendezése és szabályozása tekintetében hozzon szabályrendeletet és azt jóváhagyás végett a legközelebbi közgyűlésen terjessze elő.

Kiváló tisztelettel: Széchényi József, dr. Konyovits Dávid, dr. Bikár Nenád, Falcione Gusztáv, dr. Falcione Nándor, Markovith Lajos, Georgievits Koszta, dr. Alföldy Árpád, Radány Péter, dr. Baloghy Ernő stb. stb.; továbbá mint résztvevők: dr. Lallosevits János, Zsulyevits Ernő, Novákovits Izidor, dr. Bugarszky Koszta, Dekker Pál, Lang Gyula, dr. Dimitrievits Bránkó, Jussits Antal, Krump Vilmos, Rádits Dusan, dr. Sági Samu, Szobotka Rezső, Kelő Mór, Bittermann Sándor, Bittermann Gyula, Trischler Gyula, Schlachter József, dr. Czeisel Lajos, dr. Hável József, dr. Donoszlovits Vilmos, Henneberg Sándor stb.

Végül megemlítjük, hogy az eddig jelentkezett résztvevők száma már harminc felé tart s hogy ez ügyben egy nagyobb küldöttség tisztelettel eméltóságánál, városunknak minden jóért és szépért lelkesedő főispánjánál, Latinovits Pál főispán urnál, aki a legnagyobb örömmel üdvözölte a szép mozgalmat és annak fáradhatlan kezdeményezőit.

Résztünkről is teljes sikert kívánunk a mielőbbi megvalósulásához.

Lóverseny Zomborban.

A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület által Zomborban, 1903. évi október hó 11-én rendezendő lóverseny feltételei. (Államilag segélyezve és a Magyar Lovaregylet által helyben hagyva.)

I. Bács-Bodrog vármegyei mezőgazdák sikversenye.

250 korona az elsőnek, 50 korona a másodiknak, 20 korona a harmadiknak, 10 korona a negyediknek. (A díjakat Zombor szab. kir. város adja.)

Távolság kb. 1600 méter. Futhat minden Bács-Bodrog megyei, úgy Baja, Szabadka, Ujvidék és Zombor sz. kir. városi gazdának saját tenyésztésű 3 éves és idősebb félvérű lova.

II. Bácskai sikverseny.

Dij 1150 korona. (Adja a Magyar Lovaregylet a m. kir. földmivélsügyi miniszter ur által engedélyezett subventióból.) Ebből 900 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak, 50 korona a harmadiknak.

Távolság kb. 1800 méter. 3 éves és idősebb oly belföldi lovak számára, melyek 1902. és 1903. években 1800 korona értékű sikversenyt nem nyertek. Teher 3 éves 66 kg., 4 éves és idősebb 70 kg. Minden 400 korona összneremény után 1 kg. több, halmozva 6 kg.-ig.

Beiratási díj 10 korona, további 10 korona az indulótól.

III. Hölgyek díja. (Akadályverseny.)

Tiszteletdíj az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Az urlovas emléktárgyat kap.

Távolság kb. 4000 méter. 4 éves és idősebb oly belföldi lovak számára, melyek 1902. és 1903. években 1800 korona értékű gát- vagy akadályversenyt nem nyertek. Teher 4 éves 63½ kg., 5 éves 68 kg., 6 éves és idősebb 70 kg. Minden 400 korona összneremény után 1 kg. több, halmozva 4 évesnél 6 kg.-ig, 5 éves és idősebbnél 5 kg.-ig.

Beiratási díj 10 korona, további 10 korona az indulótól.

IV. Államdíj. (Sikverseny.)

1950 korona. Ebből 1700 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak, 50 korona a harmadiknak. (E díjakhoz a magyar Lovaregylet 350 koronával, a földmivélsügyi miniszter ur 1000 koronával s az urlovasok szövete 600 koronával járul hozzá.)

Távolság kb. 2000 méter. 3 éves és idősebb oly belföldi lovak számára, melyek 1902. és 1903. években 1800 korona értékű sikversenyt nem nyertek. Teher 3 éves 66 kg., 4 éves és idősebb 70 kg. Minden 400 korona összneremény után 1 kg. több, halmozva 6 kg.-ig.

Beiratási díj 10 korona, további 20 korona az indulótól.

V. Vigaszverseny.

Dij 700 korona. (E díjhoz az Urlovasok Szövete 400 koronával, Bács-Bodrog vármegye pedig 300 koronával járul hozzá.) Ebből 600 korona az elsőnek, 100 korona a másodiknak.

Távolság kb. 1200 méter. 3 éves és idősebb oly belföldi lovak számára, melyek 1902. és 1903. években 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Teher 3 éves 66 kg., 4 éves és idősebb 68 kg. Minden 400 korona összneremény után 1 kg. több, halmozva 6 kg.-ig.

Beiratási díj 10 korona, további 10 korona az indulótól. Nevezés kötelező mindazon lovakra, melyek a II.—V. versenyekre nevezve lettek, azonban csak azok futhatnak, melyek ezen versenyek egyikében ugyan nevezve lettek, de első díjat nem nyertek.

Általános határozatok.

1. Az I. számú versenynél díj csak azon tenyésztőknek adatik ki, a kik a kifizött távolságot lovaikkal befutották. Nevezés az oszlopnál.

2. A II.—V. számú versenyeknél nevezési záróra 1903. október 1. este 9 órakor.

3. A mezőgazdák versenyének kivételével minden versenynél a Magyar Lovaregylet versenyszabályai mérvadók.

4. A II.—V. versenyekben lovalogni csak színekben vagy egyenruhában szalaggal lehet és azokon urlovasok, vagy a kiket a Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület versenyintézősége azokká minősít, lovaloghatnak.

5. Ugy a versenyszín, mint az egyenruha és szalagszín a nevezéskor bejelentendő.

6. Minden nevezésnek a ló korát, színét, nemét és leszármazását, valamint a feltételek szerinti súlyt is tartalmaznia kell.

7. Kancák és heréltek a sikversenyekben 1½ kilóval kevesebbet visznek.

8. Félvérlovak 3 kiló engedményben részesülnek.

9. Minden készpénzben kiadott díjból 5% levonatik.

10. Nevezni lehet Szalay Frigyes versenytitkárnál Zomborban, a kinél a beiratási díjak a nevezéskor, az indulási díjak pedig az indulás előtt lefizetendők.

11. A totalisateur a Magyar Lovaregylet ebbeli szabályzatának van alávetve.

A versenyintézőség tagjai:

A versenyintézőség elnöke és versenybíró: Szemző István.

A versenyintézőség tagjai: Györgyovánszky György és dr. Molnár Károly.

Versenytitkár: Szalay Frigyes.

Helyettes titkár: Sréter Károly, (együttal indító is).

Mázsáló: Konyovits Antal.

Indítók: dr. Alföldy Árpád, Sréter Károly, ifj. Szemző István, Falcione Lajos, Lederer Pál és Halm Ottó.

Időmérők: Birvasszky György és Fernbach Bálint.

Ellenőr: Szemző Dezső.

Totalisateur vezető: Bittermann Gyula.

Pénztárnok: Bittermann László.

*

Beléptidij: Tribün 2 kor., állóhely 40 fillér.

A lóverseny kezdete délután ½3 órakor, félóránként új futással.

Jegyek előre is kaphatók: Falcione Gusztáv, Kollár József, Sztrilich Zsigmond, Schön Adol és Weidinger S. és Zs. kereskedéseiben.

Esküdtszéki tárgyalás.

Kiküldött tudósítónktól.

Első nap.

Az esküdtszéki tárgyalások júniusi ciklusa folyó hó 6-án kezdődött. E napon a zombori esküdtszék balált okozó súlyos testi sértés büntetésében mondott ítéletet Domits (Sula) Joca és Mibalyev (Rigin) Pál szöntai lakosok felett. Az esküdtszék a következőképen alakult meg. A törvényszék részéről elnök: Szedressy Ödön; szavazó bírák: Radány Péter, Kovacsics Caesar voltak; jegyző volt dr. Késmárky Béla; tolmács: Rádits Dusan; szakértők: dr. Duchon János, dr. Wollheimer József. A vádat dr. Kerekes János kir. ügyész képviselte. — Esküdtek voltak: Obláth Károly, Ödry János, dr. Scultéty Jenő, Schlieszer Sándor, Kozma László, Kelő Mór, Király Lajos, Tautner Ottó, Zimmermann Gyula, Bárány Zsiga, Tarczay István, ifj. Mráva András. Védőként szerepeltek: dr. Gertinger Pál és dr. Thurszky Zsiga ügyvédek.

A vád tárgyát képező bűncselekmény a következő volt: 1902. november hó 9-én este, Domits Jóca és Mihályev Pál szántai 18 éves suhancok, elvégezvén napi munkájukat, a leányokhoz készültek. Domits Jóca érte ment társának, aki a községi jegyzőnél szolgált és együtt indultak fokossal és botokkal ellátva az esti udvarlásra. Utjok Vidákovits Ferencé ottani lakosnak háza előtt vezetett el és amidőn a ház kivilágított ablakán bepillantottak, látták hogy egyik haragosuk Matin Jóca parasztlégény benn van a szobában. Amint megpillantották, nyomban megfogamzott agyukban az a gondolat, hogy Matint meglesik és ha kijönn alaposan eladrágolják, mert — mint vallották — volt okuk arra. Nyomban lesállításba helyezkedtek és várták, hogy az a házból kijöjjön. Kis idő múlva Matin tényleg kijött és gyanútlanul akart nekivágni az utcának. A lesben lévő azonban utját állták és rövid szóváltás után elkezdtek a védtelen legényt agyafőbe püffölni. Rövid pár perc múlva Matin vértől borítva összeesett, a támadók pedig nyugodtan folytatták utjokat a lányos ház felé. A cirkáló rendőrfőnök találta meg vérében a szerencsétlen embert, kinek sérülései oly súlyosak voltak, hogy ez év január havában belehalt sebeibe.

A két jómádár ezért állott az esküdt-szék előtt. A törvényszék elnök idézett be ez ügyben, akik a vádlottakra nézve terhelően vallottak. Érdekes volt a vádlottak kihallgatása, akik eleinte mindenben ellent mondtak a vizsgálóbíró előtt tett vallomásaiknak. Látszott, hogy a vizsgálati fogság alatt, alaposan ki lettek oktattva a vallomást illetőleg társaiktól. Azt beismerték, hogy Matint meg akarták verni, de azt már nem, hogy agyon akarták volna ütni. Az elnök keresztkérdései folytán azonban, ellenmondásokba keveredtek és így a tény mégis csak megegyezett a vizsgálóbíró előtt tett vallomásaikkal.

Az orvosi szakvélemény azonban mégis különös fordulatot hozott létre, ami nagy előnyére szolgált az egyik vádlottnak. Bebizonyosodott ugyanis az orvosi vizsgálat alkalmával, hogy Matin Jóca halálát feltétlenül az az ütés okozta, a melyet Dómics (Sula) Jóca mért reá a bűnjelként szereplő husánggal, a Mihályev Páltól kapott fokos ütés azonban csak könnyebb sérülést okozott. Miután az áldozat jelenlevő apja is ez irányban nyilatkozott, a fővád Domits Jóca ellen irányult.

A vád- és védbeszédek elhangzásával 6 órakor vonult vissza az esküdt-szék a verdikt meghozatalára. Körülbelül másfélórás tanácskozás után hirdette ki Kozma László az esküdték ítéletét, amely szerint Domits Jócat egyhangulag bűnösnek mondták ki a halált okozó súlyos testi sértés bűntettében, míg Mihályev Pált csakis könnyű testi sértés vétségében találták vétkezőnek. Az esküdték verdiktje alapján a törvényszék Domits Jócat 3 évi fegyházra, — Mihályev Pált 5 havi fegyházra ítélte; utóbbinak, kinek vizsgálati fogságába az 5 hónapot kitöltöttek vették, szabadlábra helyezését a kir. törvényszék nyomban elrendelte. — Az ítélet ellen az első vádlott védője semmisségi panaszt jelentett be.

Második nap.

Az apatini jegyzőgyilkosság ügyében, mely a múlt év őszén nagy szenzációt keltett, a zombori kir. törvényszék mint esküdtbíró-ság plénuma előtt folyó hó 8-án hétfőn délelőtt 9 órakor vette kezdetét az esküdtbíró-sági főtárgyalás.

Ez alkalomból százon felül tanu jelent meg a törvényszék sorompója előtt és Apatinból is nagy számú érdeklődő közönség jelent meg, mely a főtárgyalás megkezdése előtt zsufolásig megtöltötte a vármegyei székház keleti oldalán levő törvényszék folyosóját. A zombori közönség, kiket csakis személyre szóló jegy mellett bocsájtottak be a terembe, igen nagy számban jelent meg, a mennyi csak a nézők részére fenntartott helyen elfért.

Valamivel 9 óra után megjelentek a főtárgyalási teremben az esküdték és a kir. törvényszék tagjai.

A főtárgyalást dr. Gozdu Elek a kir.

törvényszék illusztris elnöke vezette és kiváló jogi tudásával, az ügy minden apróbb részletére kiterjeszkedő ismeretével ideális magaslatra emelte.

A törvényszék elnöke dr. Gozdu Elek. Szavazó bírák: Szedressy Ödön és dr. Kovacsits Caesar kir. törvényszéki bírák. A vádhatóságot Kerekes János kir. ügyész töltötte be. A jegyzői tisztet Késmárky Béla és Dömötör Aladár viselik. Védő dr. Lallosevits János. Orvosi szakértők dr. Wollheimer József és dr. Hável József. Tolmács Szilágyi Mór. A sértett Jellmann-család képviselőiben dr. Zsuzsori József apatini ügyvéd van jelen.

Egy börtönőr kíséretében megjelent bírái előtt Müller András vádlott fekete paraszt tunepelő ruhában és a feladott kérdésekre nagy hangon felel.

Ezután a vádlott személyi viszonyaira nézve lett kihallgatva. Az elnök kérdésére vádlott előadja, hogy Müller József apától, Pfeifer Anna anyától Apatinban 1880. évi január hó 12-én született, tehát 23 éves földmives, irni-olvasni tud, hadkötelezettségének eleget tett mint póttartalékos, nem büntetlen előéletű, mert lopásért 2 havi fogságot szenvedett.

Erre elnök fölolvassa az esküdték névsorát. 29 esküdt volt jelen. A rokonságnál fogva két esküdt, Vértesi Károly és Tarczay István van érdekelve. Az elnök Vértesi Károly esküdtet fölmenti s így 28 esküdt van. Kisorsolták a következő esküdtéket: Tápay Ágoston, Matzitz Gusztáv, Schlieszer Sandor, Ugri Mihály, Sztrilich István, Rónai Károly, Oblát Károly, Csernyus Antal, Gubicza György, Zimmermann Gyula, Schlotzer Márton, Frey Imre rendes és Vámosi Samu, Tantner Ottó pótesküdték.

A főtárgyalást vezető elnök értesíti a tanukat, hogy miután a főtárgyalás előreláthatólag több napot vesz igénybe, a főtárgyalás naponta d. e. 9 órától d. u. 2 óráig fog tartani és így csak azok a tanuk kötelesek jelen lenni, akiket kihallgatni fog. Felolvassa azon tanuk neveit, kik a mai végfőtárgyaláson lesznek kihallgatandók, ezek a következők: özv. Windischné, Leidecker Jakab, Bolcssev Sebestyén, Lux Antal (nincs jelen), Kopasz Mór, Fekete Mihály, Szabó Sámuel, Geszner István, Mundvik Ádám, Bayer Jakab, Bayer Jakabné, Haus Jánosné, Haus János, Schüller Antal, dr. Thim József, Fakter Ferenc, Schuller Jakab, Armbruszt Teréz, Král Gáspár, Schankholler József, Schwenk József.

Erre Dömötör Aladár jegyző felolvasta a vádhatározatot, melyben Kerekes János kir. ügyész vádat emel Müller András ellen a büntetőtörvénykönyv 278. §-a szerint minősülő gyilkosság bűntette miatt.

Következett erre a vádlott kihallgatása. Az elnök közli a vádlottal, hogy hiven és őszintén vallja meg az igazat, mert ez esetleg enyhítő körülmény lehet tette megítélésében.

Gozdu elnök ezután kérdéseket intéz vádlotthoz, melyeket Szilágyi Mór tolmácsolt. Az első kérdés az volt, vajjon vádlott bűnösnek érzi-e magát?

Müller András vallomását azzal kezdi, hogy a főispánhoz panaszszal járult Jellmann József jegyző ellen, ki a családját üldözte és bűnösnek csak akkor fogja magát érezni, ha itt kimondják, hogy bűnös.

Elnök. Csak a kérdésre feleljen. Vádlott. Amint a bíróság akarja. Elnök. Miként ölte meg a jegyzőt? Vádlott. 1900. évben kezdődött, midőn Jellmann rendőrtöket küldött hozzá. Elnök. Nem ez a kérdés, hanem az, miként ölte meg? Vádlott. 12-én azt mondtotta délután, hogy őket tönkre fogja tenni. Engem harag fogott el. Elnök. A vizsgálóbíró előtt másként vallott és most itt nem akar nyilatkozni? Vádlott. Nem tudom, mit beszéltem ott. Elnök. Beszélje el, mi történt szeptember 12-én? Vádlott. Most tudom. 12-én délután a szőlőbe mentem és lelőttem őt és félhétkor — Elnök. Mondja el egymásután a dolgot. Vádlott. Délután elmentem a Mundweilhez, hogy rózsát vegyek nála. Midőn hazatértem, találkoztam Jellmannal és ekkor

elfogott a dűb és akkor határoztam el a gyilkosságot. Fogtam a fegyvert, de nem tudom, hol találtam. Elnök. Emlékszik-e, hogy a találkozás után mit tett? Vádlott. Nem tudom, hanem utána mentem a szőlőbe és lelőttem.

Elnök. Ugylátszik, hogy erre nem tud vagy nem akar emlékezni. Vádlott. Nem emlékszem! E. Hány órakor találkozott? V. 6 vagy 7 óra volt. E. Bizonyítva van, hogy ön patronokat vett előzőleg? V. Lehet. E. Kinél vette? V. Özv. Tlászsnél. E. Hányat vett? V. Négy-ötöt. E. Lőport is vett? V. Nem. E. Hol vett lőport? V. Ábrahámnál. E. Messze van a két bolt egymástól? V. Közel van. E. Hány golyót vett? V. Kettőt. E. Mikor vette azokat? V. Délután hat óra előtt. E. Hol készítette el a töltényeket? V. Nem emlékszem rá. E. Hányat készített? V. Egyet. E. Vizsgálóbíró előtt vallotta, hogyha egy lövés nem talál, tesz még egyet. Hogy van tehát, hogy csak egy golyót készített? V. Ezt nem mondtam. E. Igaz-e hogy már hónapok előtt mondtotta, hogy Jellmann megöli? V. Nem igaz. E. A vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy két töltést készített Amann házában. V. Lehet, nem hiszem, hogy ezt vallottam. E. Azt is vallotta, hogy a lőport délután 2 órakor vette. V. Nem tudom, lehet. E. Azt is vallotta, hogy a szolgabíró-ság elé volt idézve és ezért haragudott ön Jellmannra? V. Nem emlékszem. E. Hol ölte meg ön Jellmann? V. A városon kívül a szőlőkhöz közel. E. Leste ön Jellmann? V. Nem lestem reá. E. Tanuk vannak arra, hogy ön leült Mundweil háza előtt és várta Jellmannt elrejtett fegyverrel. V. Nem igaz. E. Ön ezt beismerte a vizsgálóbíró előtt. V. Nem áll, nem mondtam ezt. E. Honnan tudta, hogy Jellmann kimegy a szőlőbe? V. Mert találkoztam vele a háza előtt és gondoltam: kimegy oda. E. Vallomása nem felel meg a valóságnak, mert így az idő, töltés készítésre rövid volna. V. Hát nem tudom, hogy volt. E. Honnan hozta ön a puskát? V. Nem tudom. E. Össze volt rakva a fegyver? V. Nem tudom. E. Hol állott ön, mikor lőtt? V. A venyigék sorában, de nem tudom kinek a szőlőjében. E. Ott lugas van és őn ebbe állt, ez be van bizonyítva. V. Ez lehet. E. Adat van arra, hogy ön a lugasba bement, nyilást csinált, a lécre támasztotta a fegyvert és így, föltámasztott fegyverrel meddig várt ön Jellmannra? V. 3 től 5 percig, nem tudom bizonyosan. E. Mikor látta a jegyzőt kijönni? V. Rögtön. E. Hány lépésnyire volt öntől a jegyző? V. 5—10 lépésre. E. Kivel jött ki Jellmann? V. Ketten-hárman voltak. E. Nem ismerte kikkel volt. V. Egy asszony volt és egy férfi.

Elnök. Sötét volt? Vádlott. Igen. E. Nem félt, hogy mást talál? V. Nem. E. Hová célzott? V. Nem tudom. E. Jellmann nővérevel és Leidecker borbélyllyal jött ki. Ön vallotta, hogy két-három percig is célzott Jellmann mellére. V. Nem tudom. Lehet. E. Ön mondtotta, hogy tudta, hogy el fogja a jegyzőt találni, mert ön jó lövő. V. Nem tudom. E. Ön mondtotta azt is, hogy ha először nem találja el, másodsor biztosan lelövi. V. Nem tudom, lehet. E. Mit tett a lövés után? V. Elmentem Zomborba. E. Hogy ment? V. Lépést. E. A puskát hogy vitte? V. Nem tudom. E. Ön pedig azt vallotta, hogy szétszedte a puskát és kabátja alá tette. V. Nem tudom. E. Mégis hová tette a fegyvert? és hová ment ön közvetlenül onnan? V. Nem tudom hová, — de igen, a sógoromhoz. E. Meddig volt a sógoránál? V. Két-három percig. E. Mikor ért ön Zomborba? V. 10 órakor. E. Hol volt éjjel? V. Kivül az országun. E. Mikor jött ön be? V. Kora reggel. E. Hová ment? V. Várakoztam a megyeháza előtt. E. Ön azt is vallotta, hogy a puskát a Bayerházba dobta. V. Nem emlékszem, hogy ezt mondtam volna. E. Tanuk fogják bizonyítani, hogy ön már régen foglalkozott a gyilkosság gondolatával. V. Nem igaz. E. Ilyen szerencsétlen dogokban a legfontosabb az, hogy valaki valamilyen legyvert választ. Gondolt-e ön arra, hogy milyen fegyverrel lövi le Jellmann? V. Nem gondoltam. E. Lehetetlen, hogy nem tudja, honnan vette a

fegyvert? V. Nem emlékszem. E. Kié ez a puská tulajdonképen? V. A Jellmanné. E. Ez az a fegyver, amelylyel megölte? V. Igen. E. Ha ön tudja kié a fegyver, akkor csak azt is tudja, honnan vette? V. Azt nem tudom. E. Különös, hogy ezt nem tudja. Ez hihetetlen. V. Nem tudom. E. Kinél volt a puská? V. Nem tudom. E. Arra se emlékszik, hogy Bayerékhez szétszedve dobta a fegyvert? V. Nem emlékszem. E. A vizsgálóbíró előtt mindent tudott. V. Nem tudom, nem szóltam semmit.

Elnök. Hát ki az a Bayer? Vádlott. Többen vannak. E. Akihez a puskát dobta? V. Nem tudom. E. Ez ugyanaz a Bayer, kinek a háza előtt ült. V. Nem tudom. Lehetséges. E. Hogy van az, hogy ön nem ismerte fel a jegyző nővérét és Leidecker borbélyt, holott jól ismerte őket, miután évek óta házuknál megfordult. V. Nem tudom, megmondtam, hogy volt. E. A vizsgálóbíró előtt emlékezett, hogy Jellmann 10 lépést állt ön előtt. V. Nem tudom. Elnök ezután felmutatja a vázlatrajzot azon terepről, hol az eset történt, megmutatja az ott föltüntetett pontokat és felhívja a vádlottat, mondja meg, kié az a szállás, hol ő Jellmannra rálőtt? Vádlott (nézi a rajzot). Nem tudom. E. Önnek ismerni kellett a vidéket, mert ön nem ment volna biztosan e helyre. V. Nem tudom. E. Ezt nem hiszem, mert aki ily biztosan megy, annak tudnia kell, hogy Jellmann arra el fog haladni és ön ezt tudta. V. Lehet, de nem tudom. E. Ön beismerte, hogy ön bement a lugasba, letépte a leveleket s lesett rá. V. Nem igaz. Ezt nem tudom. Soha azon a tájon nem voltam. E. Ajánlom, hogy ilyet ne mondjon. Hát miért ment volna oda, ha épen agyon akarta löni. V. Mert én utána mentem és tudtam, hogy arrafelé vissza fog térni és azon hely előtt kell elhaladnia. E. Ön megsejmelte és alkalmasnak találta, sőt kereste e helyet, mert ha nem búvik el oda, Jellmann észreveszi önt és így dugába ment volna a terve. Ön tehát határozottan gondolt oda elbujni. V. Nem. Én először voltam ott. E. Két tanu vallja, hogy ön nyilatkozott, hogy a jegyző „Deszkán fog fektüdni“, „Nagy változás lesz, Jellmann nem lesz jegyző“. Ezt Schuller és Gyurin András bizonyítják. V. Nem igaz. E. Schibri Teréz szerint ön úgy nyilatkozott, hogy ön 1000 forintért agyonlövi Jellmann. V. Nem igaz. Mondják ezt a szemembe. E. Közölte ön valakivel e szándékát? V. Senkivel. E. Biztatta önt valaki e tette? V. Senki. E. Azt mondja meg, az ön személyét mivel bántotta meg Jellmann? V. Ó eleget tett nekem. E. De mit? V. 1900-ban nem engedett bennünket vágni, rendőröket küldött hozzánk, elővezettetett a bírósághoz, megszegyenített sokszor. E. Hogyan? V. El akarta a holminkat venni. Mindentünköt kikergtetett, a bíróság elé cipelt szüntelen, a földünket, házunkat elvette. 6 hold, amit magára iratott, az is az enyém volt.

Elnök. Önnek soha sem volt mása, mint egy $\frac{1}{2}$ ház, $\frac{1}{4}$ telek föld anyai rész és anyjának 8 hold. De az ön nevén nem volt semmi. Vádlott. 1901-ben anyánk reánk iratta a vagyont. Amit ő elvett, az enyém volt. Igen! E. Ez nem igaz! Mert anyja önre nem iratott semmit, csak Müller Józsefra és Antalra, az ön testvéreire. V. Nem igaz, mert én akkor kiskorú voltam, de később megkaptam. E. Volt még oka ezenkívül ezt tenni, most itt az idő, mondja ki! V. (Hosszasan gondolkodik.) Most e pillanatban többet nem tudok. E. Az hogy idéztette, hogy megszegyenítette, hogy zaklatta idézéssel, ez nem elég ok arra, hogy embertársunkat lelőjünk, mint egy kutyát. V. Ha ez nem elég ok — nem tudok mást mondani. E. Hány iskolát végzett ön? V. Négyet. E. Hallotta-e ott, hogy embert ölni nem szabad? Tanulta a vallás ígét? V. Igen. E. Hát tudta és mégis ilyen jelentéktelen okok miatt mégis megölte? Hát miért haragudott rá? Mi volt az ön indító oka? Mert a jegyző az ön személyét se nem zaklatta, se nem károsította önt. V. Sokkal többet tett ő, sokat szegyenített engem. E. Önnek személyesen tett kárt? V. Anyámnak és nővéreimnek. E. De önt soha nem bántotta. V. De igen. E. Erre nézve nincs adat. Összesen háromszor

mezőrendőri kihágás miatt jelentette fel önt. V. Én hozok elég tanut, mit tett velem és szüleimmel a jegyző. E. Az adatok szerint ez nem való. V. Ha van vallás, minek vetkőztetett ő ki bennünket? E. Önt egyáltalán nem, mert önnek vagyona nem volt. Önnek csak igénye volt. V. Igen, az örökségre. Miért vette azt el? E. Hát milyen lelke van önnek, ha ön már szülői életében az örökségről beszél? V. Mert az anyám nekem átadta. E. Hiszen önnek nem adta, csak a két testvéreinek. V. De nekem is. E. Mi az, amit önnek tehat tett? V. Tönkre akart tenni mindig. E. De hiszen ez nem sikerült Jellmannnak. V. De ő mondotta, ha ki nem megyünk a vagyomból, ki fog dobni, mint a kutyát. E. Jellmann önökkel sok jót tett. V. Nem igaz. Rabolt, de jót nem tett. E. Mikor önök egy kincstári bérleten tönkre mentek, Jellmann fizetett önök helyett a maga vagyonából — Jellmann önöket akkor megmentette. Sőt még hazudott is a bíróság előtt, hogy a lefoglalt butorok az ő tulajdonát képezik, mikor önöket árverezni akarták? Hát ez rossz cselekedett volt tőle. V. Ez nem úgy van.

Elnök. Jellmann vitte-e önt vadászatra, etette-e, itatta-e önt, jól bánt-e önrel, úgy mint egy idősebb ember szokott banni fiatallabbal? Szerette-e önt? Vádlott. Ez nem igaz aki azt állítja — mondja a szemembe! E. Volt-e ön vele vadászaton e fegyverrel? V. Soha. E. Mit akar meg védelmére felhozni? V. Nincs semmi mondani valóm egyelőre. E. Adja az esküdteknek a helyszíni rajzot. Az orvosoknak a boncjegyzőkönyvet. Ügyész. Miután a vádlott mindenben ellentmond a vizsgálóbíró előtt tett vallomásának, kéri az első vallomás felolvasását. Védő. Színtén kéri a felolvasást. Elnök. A kir. törvényszék elrendeli felolvasását az első vizsgálóbírói vallomásának. Dömötör jegyző. (Olvassa a terjedelmes vallomást.) A vallomás mindenben ellenkezik a vádlott mostani vallomásaival. Elnök. Ön hallott most mindent. Miért mondotta tehát, hogy nem tud a fegyverről semmit? Vádlott. Nem tudom. E. Hát honnan vette a fegyvert, beröpült az ablakon? V. Nem tudom! E. De azt tudja, hogy patronokat vett. V. Tudom, de a fegyvert nem tudom. E. Ön azt vallotta, hogy ön elvette ez alkalomra a fegyvert. V. Nem tudom. E. Hát miért mondotta azt? V. Nem tudom. E. Hiszen ott mindent szép sorjában elmondott és minden megegyezett a bírói felvett tényállással. Hogy van az, hogy most nem emlékezik? V. Nem tudom mit beszéltem akkor. E. Hisz az sem igaz, hogy ön közvetlen ment Jellmann után, mert a vizsgálóbíró előtt azt mondotta, hogy később ment utána. V. Nem tudom. Az orvosszakértők nyilatkozatai: Dr. Hävel József. A testen egy sebzés volt a köldöktől 13 cm-ternyire, 2 cm. átmérőjű sebzés. A sebből vér csurgott ki. Második seb a 8. borda között 2—2 cm. átmérettel, a 8. borda szélén érdes reccsés volt hallható. 3. ik sebzés: jobb kar mellősi felszínén volt. Belsősertés: a máj alsó széle 6 cm. szélességben szakgatott volt. Hasban és mellben fekete aludt vér volt. Sebzés alakja arra mutatott, hogy golyóval egyszeri lövéssel tétetett. A sebzés a májat annyira sértette, hogy szintén elvérzés állott be. A halálnak okvetlenül be kellett állani. Fegyverszakértők: Dolencsics. A fegyver jó karban van. A fegyvert 16-án néztem meg, a csővek rozsdásak voltak.

Tanúhallgatás.

A tíz pernyi szünet után dr. Gozadu Elek újból megnyitja a főtárgyalást és kezdetét vette a tanúk kihallgatása.

Elsőnek Windischné sz. Jellmann Teréz a jegyző nővére jelent meg a sorompók előtt és az elnök kérdésére a következő vallomást adta elő: Rendesen délután kimentünk a szőlőbe, de a végzetes napon, midőn fivére 6 óra után kijött, ő már kinn volt a szőlőben fiával és szomszédjával. Mikor a szőlőbe ért, fölkapta a gyermekemet és szembe jött velem, én a ház előtt foglalkoztam. Közben a szomszéd elment és fivérem velem maradt. Én rendezkedtem, mikor fivérem szólott, menjünk haza. Én azonban azt mondtam, hogy a csőzt utban találtuk, aki löport kért tőlünk.

Fivérem azt mondtotta, majd holnap adok neki. A szalmakazalig mentünk beszélgetve, amikor szemben lövést hallottam, nagy fűsőt látam, de nem tudtam mi történt. Vissza-néztem „jőjj, jőjj“ szóra és láttam, hogy fivérem fekszik a földön. A lövés a sarokról jött, ahol egy kis lugas volt. Én kiabáltam és fivéremhez futottam. Fejét ölembe vettem. Fivérem teljesen magánál volt. A faluból rögtön dr. Thim József és dr. Neumann János jöttek. Fivérem $\frac{3}{4}$ 12 órakor halt meg. Holdvilág volt. Fivérem a szalmaboglyára ereszkedett a saját erejéből. Lépéseket nem hallott, a kis fiam mondotta, hogy valami mozgott a bokorban. Fivérem nem említette a gyilkost, holott közel volt. A kocsin mondotta fivérem: „Megmondották már ezt nekem“, de nem mondotta, hogy ki volt a tettes. Ismerem a vádlottat, miúgy a házuknál volt az egész család. Már gyermekkor óta vádlott jó viszonyban volt velünk és Fellingerek is jó barátságban voltak velünk. Az apja sokat járt hozzánk tanácsot kérni. A vádlott sokszor panaszkodott az apjára, ki mulató ember volt és gondnokság alá akarta helyeztetni. Apja feleltünk volt és e viszony mindig fennállt. Az öreg Müller állandóan veszekedett a fiával. A puskát Müller vitte el egyszer Jellmantól, amit engedelem nélkül vitt el. Jellmann soha se mondotta, hogy fél Müllertől.

Elnök kéri a vádlottat, tudja-e azt, hogy az egyik gyermek hallotta az ő zörgését? Látta-e a gyermeket? Vádlott azt feleli: nem. Továbbá elnök figyelmezteti vádlottat, hogy Jellmannéknál jól élt és Jellmann segítette, úgy voltak ott, mint otthon. Vádlott: amíg neki loptunk, barátunk volt, később ellenségünk lett, midőn nem kerestünk neki. E. Mit lopott ön neki? V. Szőlőkarókat és abhoz fákat loptunk; mindent loptunk amit ő akart. E. Mit lopott még? V. Loptam és dolgoztam neki ingyen. E. Egy esetet tudok amikor ön lopott, de nem Jellmann részére. V. Igen, ez külön eset. E. Miért engedelmessékedett maga neki és miért háborodott ön most fel azon? V. Mert nekünk meg kellett tenni, mert apánk kenyerén éltünk és az kényszerített. E. Ki lopott még? V. Bátyám. E. Jellmann parancsolta vagy apjuk? V. Apám mondotta, hogy Jellmann kívánja. Az apa adott arra parancsot. E. Volt-e ön részeg? V. Nem. E. Mindenben engedelmessékedett apjának? V. Igen. E. Bizonyítja van, hogy ön nem mindig fogadott szót. V. Szeretném hallani e bizonyítékokat. E. Ön össze volt veszve apjával, szidta, gyűlölte, az tehát biztos, hogy ön nem fog neki szót fogadni. V. Mi az apánkkal jót akartunk, de Jellmann elcsábította őt. E. Miért lopott ön akkor, midőn apja önnek nem parancsolta. V. Akkor is az apám parancsolta. E. Tanu mondja, hogy ön a házban sokszor megfordult, gyermek kora óta ismeri és most ezt ön letagadta az imént? V. Az nem igaz, beszélje a tanu az igazat! E. Figyelmeztetem az illendő magaviseletre!

Ekkor egy kínos szembesítés következett. — Vádlott nyers hangon felelget a tanúnak, miért az elnök megint rendre inti.

Leidecker borbély Jellmannékkal kinn volt a szőlőben 6 óra után jött Jellmann és a nővére gyermekeivel játszadozott. Mikor a lövés történt 10 perc múlva széjjel vette a lugast és látta hogy valaki elszaladt abból. — Egyebet nem tud.

Bölcsész Sebestyén 34 éves parabutyi róm. kath., csősze volt a jegyzőnek. Hallotta a lövést és látta a fegyver tüztét. Odaszaladt, miután Windischné őt hívta. Ott volt, midőn Jellmann összeesett.

Kopasz Mór kereskedő: A vádlott benn volt a boltjukban, de hogy mikor, arra nem emlékezik. Löport vett ott 24 fillérért. Csak löport vett.

Elnök: Ismeri a tanut?

Vádlott: Aznap vettem a löport — de nem ismerem a tanut.

Fekete Mihály rendőrfelügyelő: Ismeri a fegyvert, mert szétszedve ő találta meg a Bayer Jakab házában.

Elnök: (a vádlotthoz.) Látta, a tanu ott találta a Bayer udvarán a puskát.

Vádolt: Nem tudom.

Szabó Sámuel csendőr: A fegyverre ráismer, mert ott találták a Bayer udvarán. Keszler István csendőr: A fegyvert ismeri a Bayer-féle udvarból.

Mundweil Katalin rokona a vádlottnak. Vallja, hogy a vádlott aznap nála volt etetni 6 órakor. A lovakat megetette és utána Fekter Ferencel távozott. Fegyver nem volt nála. Jellmann nem látta akkor a szomszédban, csak reggel 10 óra felé.

Bayer Jakab távoli rokona a vádlottnak. Látta aznap a vádlottat, délelőtt is, délután is nála volt. A fegyvert az ő udvarában találták meg.

Bayer Jakabné lényegtelen vallomást tesz. Hang János sógora a vádlottnak. Vallani akar. Müller volt nála a tett után aznap pár pillanatra, rögtön távozott. Izgatottságot nem vett észre.

Hang Jánosné: Délben ott volt nála vádlott, nyugodt volt.

Schuller Antal. Vallomása jelentéktelen.

Dr. Thim József: A sörházban tilt, mikor Gász nyomdász jelentette, hogy Jellmannt agyonlőtték. Vallja, hogy a jegyző mondotta: „Az András lőtt meg, mert figyelmeztetve lett rá.” Ő is hallotta, hogy mindenütt suttogták, sőt az utcán is beszéltek. Maga is figyelmeztette a jegyzőt, de ő nem hitt ebben. Előtte egyik Müller kijelentette, hogy: „Meglássa doktor ur, még nagy baj lesz!” Ő sokszor szemrehányta Jellmannnak, hogy miért érintkezik Müllerrel. Jellmann mondotta, hogy ő Müllert, mikor szegény volt, segítette.

Ezt megerősítette Jellmann nővére is. A tárgyalás folyik.

H i r e k.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Stehrensberg Ernő zentai kir. adóosztályt a királyhalmeci adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Topál Imre bezdáni segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

Egyházi hír. A kalocsai érseki batóság Barits János bajai káplánt Felsőszentivánra adminisztrátorrá nevezte ki.

Görögkeletiek pünkösde. Görögkeleti vallású polgártársainknak vasárnap és hétfőn volt a pünkösdi ünnepe. Az ünnepnapokon a görög keleti templomokban ünnepi isteni tiszteletek voltak, melyeken óriási számban jelentek meg a hívők. A városban két napon át nagy népforgalom volt és szép festői nő ruhákban gyönyörködött a sétáló közönség.

Női küldöttség a főispánnál és alispánnál. Obecsei tudósítónk írja a következőket: Községünk képviselőtestülete a napokban megtartott közgyűlésén kimondta, hogy a község gyönyörű ligetét kiirtja és fölszántatja. A liget rendezett és szép, hogy olyan kevés van a Tisza mentén. Különösen fájón érinti e határozat a nőket. Elhatározták, hogy küldöttségileg felkeresik Latinovits Pál főispánt és Karácson Gyula kir. tanácsos, alispánt, hogy ezen határozatot oldassák fel. A nőbizottság vezetője Vissy Károlyné urasszony lesz.

A zombori jótékony magyar nőegylet a múlt vasárnapra hirdetett s a Schweidel szobor javára vásárral összekötött parki mulatságot a beállott kedvezőtlen idő következtében június hó 21-ik napjára halasztotta el.

Orvosválasztás. Nemesmilitics község képviselőtestülete dr. Singer Jakab orvos tudort községi orvossá választotta meg.

Műszaki szemle. A zentai hid ügyében Szántó Albert miniszteri tanácsos és Haasz műszaki tanácsos Zentán helyi szemlét tartottak a Tiszán az építendő vasút helyének megállapítása végett. Az alkalmas talaj megválasztása próbafúrások után fog történni.

Eljegyzés. Dr. Schwarcz Géza ügyvéd eljegyezte Engelman Irén kisasszonyt, dr. Engelman Adolf adai nagybirtokos leányát.

Beküldetett. Buday Gerő ur a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat: Nagyságos

Szemző István urnak.

Ezennel a haladó pártból való kilépésünket bejelentjük.

Zombor, 1903. évi június hó 8 án.

Buday Gerő.

Dr. Nikolics György.

Schnur Lajos.

Kandler József.

Almási Balogh Lóránd levele a korcsolyaegyleti műkedvelőkhöz. Almási Balogh Lóránd „A komédiásnő” szellemes szerzője, a következő levelet intézte Konyovits Antal urhoz azon alkalmából, hogy pályadíjat nyert szép darabját a korcsolyázó-egyesület műkedvelői előadták: Budapest, 1903. május 26. Igen tisztelt uram! Nagy örömmel olvastam lekötelőző szíves sorait s őszintén sajnálom, hogy az előadás alkalmával a nézők között nem lehettem, sőt a műkedvelő művészgarda névsorát sem kaptam meg. Igazán lekötelőző, ha utólag névsort vagy színlapot felküldeni kegyes volna, mert valóban felette érdekelne megtudnom, kiknek köszönhetem azt a felette elnéző és hízogó kritikát, melyben a „Komédiásnő” ezuttal részestült. A lelkes fogadtatás bizonyára a szereplők művészetének szolgált, s ha netán a sok babékoszorból egy levélke a szerzőnek is jutott, úgy engedje meg, hogy hálás köszönetem közvetítésére ezennel felkérjem a hozzáadással, hogy az a szereplőkön kívül a rendezők s a zombori közönségnek is szól. A küldött 10 koronát köszönettel nyugtázom s a VI—VII. ker. új ref. templomépítési alapjának engedtem át. Fogadja ismételt, az egész rendező bizottsággal együtt hálás köszönetemet s vagyok kész tisztelettel Almási Balogh Lóránd.

Főmérnök választás. A bécstiszai ármentesítő társulat Pfeifer István okleveles mérnököt választotta meg igazgató főmérnöké.

Halálozás. Dr. Merényi Dezső zentai ügyvéd folyó hó 6-án életének 61. évében elhunyt. Halála Zenta városában nagy és általános részvétet keltett. A megboldogult tevékeny részt vett Zenta város közügyeiben és társadalmi életében.

A Ferencsatorna Részvénytársulat Türr István tábornok elnökle mellett pénteken, folyó hó 5-én Budapesten tartotta rendes közgyűlését. A közgyűlés elfogadta az igazgatóságnak indítványát, mely szerint az elsőbbségi kötvények után 1 és fél százalék kamat fizetessék. A közgyűlés ezután az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak megadta a felmentvényt. Türr István elnököt pedig a közgyűlés lelkes éljenzés közepette egyhangulag újból megválasztotta. Lévy Lajos részvényes ezekután meleg szavakban méltatta Türr István elnöknek fáradhatatlan tevékenységét a csatorna érdekében és a közgyűlés nevében elismerését fejezi ki ugy a társulat vezetésébe, mint tisztikara iránt. Elnök köszönetet mondván a nyilvánított elismerésekért, kiemeli, hogy a társulat érdekében tett fáradozásai mellett gondot fordít az igazgatóság a társulat alkalmazottainak érdekeire is, miért is a már évek hosszú során át szőnyegen levő nyugdíjügy kérdését megoldás végett, azt hiszi, a jövő közgyűlésnek konkrét alakban elő is terjesztheti; felemlíti, hogy a csatornamenti tárházak létesítésén is fáradozik az igazgatóság és a közel jövőben egy ilyen tárházat már fel is épít, mely ezen ügynek alapkövét és továbbfejlesztésének magvát képezze. Végül fájdalomosan emlékezik meg Fenyvessy Ferenc igazgatósági tag elhunytáról, ki mint a közéletben, egy a társaság vezetése körül is elismerést érdemlő tevékenységet fejtett ki. A közgyűlés ezzel berekesztetett.

Halálozás. Grünér Jakab, Okanizsa község előkelő polgára, az 6. és törökkanizsai takarékpénztár vezérigazgatója, múlt hó 30-án életének 61. évében elhunyt. A megboldogult tevékeny részt vett városunk kulturális és gazdasági életében és a jótékonyág terén nagy aldozatokkal tette nevét örök emlékévé.

Hosszu évek óta volt városi képviselő és élénk részt vett a közügyekben. Halála hírére kitűzték a középületekre a gyászlobogót. Az elhunyt nagyszámu rokonság gyászolja. Dr. Grünér Samu ügyvéd testvérbátyját, dr. Grünér Fülöp kir. aljárásbíró édesatyját gyászolja az elhunytban. A takarékpénztár külön gyászjelentést adott ki, a család gyászjelentése pedig a következőképen szól: Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy a Mindenható urnak kiírtkészetlen akarata folytán a legjobb hitves, fiu, apa, nagyatyja, testvér, sógor, nagybátya, rokon és nemeslelkű emberbarát: Grünér Jakab, az 6. és törökkanizsai takarékpénztár igazgatója, folyó évi május hó 30-án esti fél 9 órakor tevékeny életének 61-ik évében rövid szenvedés után jobblétre szenderült. A drága halott földi maradványai 1903. június 1-én d. u. 4 órakor fognak a gyászból az okanizsai izr. (sirkertben) temetőben örök nyugalomra tétetni. Kegyeletes emlékét szívünkben hordozzuk! Özv. Grünér Jakabné Deutsch Paulin, hitvese. Grünér József, Henrik, Janka férj. Almásy Ferencné, dr. Grünér Fülöp, dr. Grünér Manó, gyermekei. Almásy Endre, Oszkár, Juliska, unokái. Özv. Grünér Fülöpné, anyja. Grünér Henrikné Rosenstock Fáni, menyje. Almásy Ferenc, veje. Dr. Grünér Samu, Grünér Géza, dr. Iricz Ignácné Grünér Janka, Grünér Adám, testvérei. Számos sógor, rokon, barát és gyámoltított.

Alapszabály jóváhagyás. A belügyminiszter az obecsei r. k. földműves ifjúsági egyesület alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátta.

A szegedi közjegyzői kamarából. A szegedi közjegyzői kamara a napokban Szentés Vidor elnökle alatt ülést tartott, amelyen Mezey Zsigmond, Koczár Zsigmond, Szilágy János és Vissy Károly választmányi tagok vettek részt. Szentés Vidor meleg szavakkal parentálta el a kamara elnökét; szorgalmas munkásságban eltöltött életének emlékét jegyzőkönyvileg örökítették meg, a gyászoló család előtt pedig résztvevőket fejezték ki. Megválasztották ezután az ősi közgyűlésig Szentés Vidort, a kamara régi ügybuzgó titkárát ideiglenes elnöké, Mezey Zsigmond kulai közjegyzőt pedig ideiglenes titkárrá. Széll Akos irodájának vezetésével az állás betöltéséig Oltványi Ottó h. közjegyzőt bizta meg a választmány.

A vadász tizparancsolatja. Böleszházi ifju Belházy Gyula doroszlói m. kir. erdész, a jeles vadász egy csinosan kiállított füzetben kiadta a „vadász tizparancsolat”-ját. Az igazi vadásznak tudása és alapos fegyverismerettel előadott tizparancsolatoknak célja a vadászatban a járatlanságot és ügytelenséget kiküszöbölni, mely sok esetben egy a vadászbán, mint vadásztársában kárt okozhat. Bevezetésül közli a vadászati szerencsétlenségeket, utána a 10 parancsolatok következnek, melyet egy igen szakavatott alapos tudásra valló indokolás követ. A zárlapon egy díszesen összeállított színes vadásznaptár van. A jeles szerző a könyvet Vadas Jenő m. kir. főerdőtanácsos, akadémiai tanár, a selmechányai közp. erdészeti kísérleti állomás vezetőjének ajánlotta. A szépen kiállított füzetet melegen ajánljuk Nimród hiveinek figyelmebe. Ara 1 korona. Megrendelhető a szerzőnél, Bácsdoroszlón.

Boltbérbeadás. A zombori r. hath. plébánia épület alatti és melléképületében levő I—XVIII. és 20. sz. bolthelyiségek, egy a Kőrös József féle kápolna alapítványi földek folyó évi november hó 1-től egymástani 3 évre, 1903. évi június hó 15-én délelőtt 10 órakor az egyházpénztár helyiségében nyilvános árverésen haszonbérbe adatnak. Az árverési feltételek naponta az egyházpénztár helyiségében megtekinthetők.

Gyermekpusztulás. Bácspetrovo-szellői tudósítónk írja: Adori János napszámoknak a felesége mosás közben a lugos tveget a földre tette, ahol hozzáfért a kis Péter és ivott belőle. Az éles sűrűsre lett figyelmes az anya, de mire orvost hívtak, akkorára annyira összegegette belső részeit a kis ártatlannak a lug, hogy nagy kinok közt meghalt.

A vármegyei 1848/49-es honvéd-egylet. A nagydők tanú a vármegyei 48-as honvédek derék egyesülete, mely 1867. év óta áll fenn, évek óta nem adott életjelt magáról, mert az egylet elnöke a rendes évi közgyűlést nem hívta össze. Most az egylet tagjai teljes számban lelkes felhívásban adják közre, hogy folyó évi június hó 28-án d. e. 10 órakor a Szemes-féle vendéglő disztermében általános nagy értekezlet tartanak. Az értekezlet egy új alkalmas elnököt fog választani. Az aláírók közt vannak a következő zombori honvédek: Cziedler János, Lukásevits Sándor, Franya Imre, Mibelits I. Bálint István, Pekánovits Antal, Delits Antal és Berlekovits Mátyas.

A déronyai földvár. Déronya község határában, közvetlen a falu mellett elterülő Mosztonga nyugati oldalán, az érsek tulajdonát képező erdőben egy négyszög alakú, még ma is épségben levő földvárat találtak. Jerger Konrád, a község róm. kath. plébánosa, hívta fel rá Cziráky Gyula figyelmét, aki a helyszínen megjelenévé, méreteket vett fel róla s egy zacskó ujjabkori cserepet szedtetett össze benne rövid idő alatt 1—2 ásonyomnyi mélységben. Hasonló alkotások a tiszai oldalon is vannak, Földvár, Goszpodince tájékán s állítólag Bács határában is. Kőralakú földvárakat emlegetnek Keresztur határában, Bukinban, Obrovacou (Obrovó sánc), Nemesmiliticsen. Nagyon tűdvös lenne, ha e helységek lakói közül valaki bővebb felvilágosítást adna azokról. A tudomány hálijára tarthatna számot s oly dolgot művelne, melyért fáradni nem fölösleges.

Rendelet az elemi kár bejelentések tárgyában. Zombor sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a zombori m. kir. pénzügyigazgatóságának 47,742/III. 1903. sz. körlevele szerint tapasztaltatott, hogy egyes adózók számtalan esetben oly elemi kár bejelentéseket is tesznek, amelyek semmi néven nevezendő törvényes alappal sem bírnak. Ebből folyólag a fentjelzett körlevélben foglalt rendelkezés folytán figyelmeztetik az adózó közönséget, hogy az esetben, ha a bejelentett elemi kár esetek alaptalanoknak találtnak, a bejelentők úgy az előleges helyszíni szemle, valamint a kárbecslés alkalmával felmerült költségekben elfognak marasztaltni és ezenkívül valótlán és az államkincstár megkárosodását célzó adóleírás iránti bejelentés miatt az 1883. évi 44. t. c. 100 és következő §§-ai alapján az illetők ellen jövedéki kihágás miatt az eljárás is meg fog inditanni.

Az öreg honvéd halála. Megindító történetről értesít bennünket bodrogmonostorszegi levelezőnk: Husvét előtt egy töpörödött öreg ember került Bodrogmonostorszegre. Mivelhogy reszkető lábai nem bírták tovább vinni, betért a nagykorosmába, ahol a vendéglős jóságából megvonta magát az istálló egyik szögletében. Ha megéhezett, újra csak a jó emberek könyörületére volt utalva; eljárógatott tehat a pap, a tanító, meg más jószívű emberek ajtajára s az éhes ember kétségbeejtő rimázkodásával kért valami kis ételmaradékot. Nem állhattam meg, hogy meg ne kérdezzem: „Vajh ki ő? — s merre van hazája?” Mire azután megmutatta az írásait. 48-as honvéd volt s hozzá még három útközvetben is állta a tűzet... Az utóbbi napokban elmaradt az öreg. Azt hittük, hogy tovább utazott. A napokban azonban a községi halottszállító-kocsi egy festetlen és gyalulatlan koporsót vitt el a házuk előtt. Az öreg honvéd fáradt porhüvelyre pihent benne. Ott halt meg az istálló egyik szögletében; most meg már ott pihen a májushimezte szép virágos temetőnkben, a haza ölében. Bernay Imrénének hívták s máramarosszigeti illetőségű volt. A zsebében talált bizonyítvány szerint 1848-ban végezte a gimnázium VI. osztályát. A zajos idők után nem folytathatta tanulmányait. Öreg napjaiban, csekély kegydíja mellett, mint napszamos tengette hányt-vetett életét. Legyen ez a pár sorny megemlékezés a koszoru, melyet az öreg honvéd jeltelen sírjára a kegyelet nevében letesztünk. r. l.

Házalói tilalom. Bajmok község képviselőtestülete megszavazta a kereskedelmi és iparkamara átiratát a házalóknak a község területéről való kiltatása tárgyában. Hogy a házalóknak kiltatását Bajmokon megszavazták, főleg Lichtneckert József jegyző érdeme, melyért a kereskedők és iparosok elismeréssel adóznak jegyzőjüknek.

Gazdasági tanfolyamok. A földmivelésügyi miniszter a gazdasági ismétlőiskolák vezetésére hivatott néptanítók gazdasági kiképzése céljából f. évi július hó 15-től augusztus 15-ig az adai és szabadkai földmivésiskolákon négyhetes gazdasági tanfolyamokat rendez.

HIRDETÉSEK.

2367. szám 1903.

Pályázat mérnöki munkálatokra.

Cservenka község elöljárósága a községi képviselőtestületnek 21/1903. közgy. számú határozata folytán a község határában levő községi közlekedési (vicinális) és községi (közdtől) közutakról a 610/1897. számú vármegyei szabályrendelet pontos betartása mellett készitendő törzskönyv, nemkülönben a vármegyei 1191/1900. számú építési szabályrendelet 1. § a értelmében az utcák és terek szabályozási vonalainak megállapítása iránti munkálatokra nézve ezennel pályázatot hirdet. Felhivatnak mindazon okleveles mérnökök urak, kik a fent leirt műszaki munkálatok elkészítésére vállalkozni óhajtanak, hogy ebbeli ajánlataikat alulírott községi előjárósághoz **folyó évi július hó 16-ig** nyújtsák be. Megjegyeztetik, hogy az összes fuvar, napszám, anyag a község által természetben fog adatni.

Cservenkán, 1903. évi május hó 30-án.

Jegyző szabadságon:

Sculféty Kálmán, Kúhn Keresztély,
aljegyző. 3—1 bíró.

1194. szám 1903.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK.

Tovarisova községében üresedésbe jött három községi gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdettetik. Ezen állások évi fizetése utólagos havi részletekben fizetendő 480 korona, a fegyverzetet a község adja, míg a ruházatot a rendőr sajátjából tartozik beszerezni.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy a megyei 33185. 1893. közgy. számú szabályrendelet értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket **1903. évi június hó 25-ig** alulírt előjárósághoz nyújtsák be.

Tovarisován, 1903. évi június hó 3-án.

Nicolics Aurél, Bugarszki Lázár,
jegyző. 3—1 bíró.

2712/kg. 1903.

Árlejtési hirdetés.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának 1170/kgy. 1901. és 1930/kgy. 1902. sz. jogerős határozatával Bácsujfalu községében új községi óvoda épület felépítése rendeltetett el.

Ezen építkezési munkálatnak biztosítása végett Hódságon a fözsolgabírói hivatal helyiségében **1903. évi június hó 26-án d. e. 10 órakor** nyilvános szóbeli árlejtést tartok, amelyhez a vállalkozni szándékozókat ezennel meghívom.

Kikiáltási ár 13768 kor. 12 fil.

Az árlejtési feltételek, úgy a vonatkozó terv és költségvetés a hódsági szolgabírói hivatalnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Hódságon, 1903. évi június hó 1-én.

Szemző Károly,

3—1

fözsolgabíró.

Csárda eladás.

A jóhírű „Bulkeszi csárda“ tágas bormérő helyiség és vendégszobák, nagy istálló, fészter, gurigázó, jégverem, tágas árnyas kert, 18³/₄ kataszt. hold föld szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad **Rapp Jakab** Ujvidéken, vagy esetleg Kamenicznán a **Spiller József**-féle szőlőben.

1895. szám 1903.

Pályázati hirdetés.

Bátmonostor községben évi 200 korona fizetés, 48 korona értékű buza és szőlési esetenként 1 korona 20 fillér javadalmazással egybekötött szőlésznői állásra ezennel pályázatot hirdetek, miért is felhívom a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **június hó 30.** adják be.

Baja, 1903. évi június hó 3-án.

Vojnich Máté,
fözsolgabíró.

2100. szám 1903.

Árlejtési hirdetés.

Overbász községe 8319 korona 84 fillér kikiáltási árral csendőrlaktanyát épít és ezen munkálatot **folyó hó 16-án délelőtt 9 órakor** tartandó szóbeli árlejtésen a községi jegyzői hivatalban elfekvő részletes feltételek mellett kiadja.

A terv és költségvetés ugyanott a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Overbász, 1903. évi június hó 6-án.

Kiss Gyula, Bruszt Mihály,
jegyző. bíró.

1046. szám 1903.

Haszonbéri hirdetés.

Osztapár község előjárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a községi iskolaalap tulajdonát képező Osztapár község határában fekvő 38 hold 1368 □ ölnyi szántó és kaszálóföld 1903. évi október hó 1-től 1907. évi szeptember hó 30-ig bezárólag, vagyis négy egymásután következő gazdasági évre 1000 korona évi kikiáltási ár mellett **folyó 1903. évi június hó 14-én délután 3 órakor** Osztapár községhezánál megtartandó nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adatik.

Az erre vonatkozó árverési feltételek a községi jegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Osztapár, 1903. évi június hó 2-án.

Elöljáróság.

Árlejtési hirdetés.

A turiai gör. kel. szerb egyházközség Turian plébánosi lak felépítésének biztosítására árlejtést meg fog tartani.

A plébánosi lak felépítésére előirányzott összeg 8951 korona, a mely költségvetés a tekintetes bács egyházmegyei közigazgatási bizottság részéről jóváhagyatott, a mely összeg kikiáltási ár gyanánt is szolgál.

Az árlejtés Turian **folyó évi június hó 14-én d. u. 2 órakor** megtartani fog.

Árlejtési feltételek, valamint az építkezésre vonatkozó tervek és költségvetés az egyházközség jegyzőjénél az árlejtés napjáig megtekinthetők.

A vállalkozó köteles a kikiáltási ár 10% át bánatpénz fejében és pedig készpénzben letenni.

Kelt Turian, 1903. évi május hó 25-én.

Medurity Z. Jovan, Grujits Mihály,
egyh. jegyzője. 3—3 elnök.

833. szám. 1903.

3-1

Árlejtési hirdetmény felsőbbeségi jóváhagyás fentartásával.

Lality község előjárósága részéről köz-
hírré tétetik, hogy az új község ház felépítésé-
nek biztosítása végett **folyó évi június
hó 21-ik napján (vasárnap) dél-
előtti 9 órakor** nyilvános szóbeli árlejtés
fog tartatni.

A munka kikiáltási ára 23862 korona
51 fillér, mely összegnek 10%-a az árlejtés
megkezdése előtt készpénzben vagy elfogad-
ható értékpapirokban leteendő.

A vállalati összeg $\frac{1}{4}$ része az épület
falának ablakmagasságig leendő felemelésekor,
 $\frac{1}{4}$ része az épület betetőzése után, $\frac{1}{4}$ része
az átadáskor és $\frac{1}{4}$ része az utófelülvizsgálat
után lesz kifizetendő.

Az építési tervek, részletes költségvetés
és árlejtési feltételek az előjáróságnál bármikor
betekintethetők.

Lality, 1903. évi június hó 5-én.

Rákics Miklós, **Nedelykov Gavra,**
közs. jegyző. közs. bíró.

320. szám.

1903.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi
LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré
teszi, hogy a makói kir. járásbírósnak 1902.
évi V. 1148. és 784. számú végzése következ-
tében m. kir. álamkinestár javára Szalay Dezső
zombori lakos ellen 100 kor. és 50 kor. és
járulékaik erejéig fogatosított kielégítési végre-
hajtás útján felülfoglalt és 1199 koronára
beesült különféle butornemükből álló ingósá-
gok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járás-
bírósnak V. 523/3. 1903. számú végzése folytán
130 kor. 85. fill. hátralék két ügyben töke-
követelés erejéig Zomborban adós lakásán
leendő eszközésére 1903. évi június hó 22-ik
napjának délelőtti 9 órája határidőül kifizetik
és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel
hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az
1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében
készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek
beesáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1903. évi június hó 3-án.

Styrum Mór,
kir. bír. végrehajtó.

KERESTETIK

egy jó korcsmáros egy kis korcsma és
kávéház üzletvezetőjének, a ki magyarul
és szerbül tud és a kinek felesége képes
a konyhai ételeket elkészíteni, jelent-
kezzék ha lehetséges személyesen

Nasztaszity Péternél,
Moholon.

2-2

Pályázati hirdetmény.

Leköszönés folytán Csávolj, Felsőszent-
iván, Borsód és Bikity községet magában
foglaló, Bikity község székhelyvel 1200 kor.
évi javadalmazás és szabályrendeletileg meg-
állapított látogatási díjjal egybekötött, kör-
állatorvosi állás üresedésbe jövén, ezen állásra
pályázatot hirdetek és felhívom pályázni óhaj-
tókat, hogy pályázati kérvényeiket **folyó
évi június hó 30-ig** hozzám annál is
inkább terjeszszék be, mert a később beér-
kező folyamodványok figyelembe nem vét-
tetnek.

Baja, 1903. évi június hó 2-án.

Vojnich Máté,
főszolgabíró.

Kiadó lakás.

A Konyovits-utcában levő 348.
számu ház, a mely áll 3 szoba, konyha,
2 éléskamra, egy pince és megfelelő
mellék helyiségekből — ugyszintén egy
konyha- és virágoskerttel azonnal kiadó
esetleg örökáron eladó. Bővebb felvilá-
gosítást ad: a rendőrfőkapitány. 3-3

4023. sz. kig. 1903.

Pályázati hirdetmény.

Kishegyes községben lemondás folytán
üresedésbe jött községi II-od irnoki állásnak
betöltése céljából pályázat hirdettetik.

Ezen állás javadalmazása 600 korona.
Felhívtnak a pályázni szándékozók,
hogy sajátkezűleg irt és vm. 6/1887. közgy.
számu szabályrendeletnek megfelelőleg fel-
szerelt pályázati kérvényeiket **folyó évi
június hó 20-ig** annyival inkább nyujtsák
be, mivel később érkezők figyelembe vétetni
nem fognak.

A választási határidő utólag fog ki-
tűzteni.

B. Topolya, 1903. május hó 25-én.

Császár,
főszolgabíró.

2-2

Ifj. HEINDLHOFER RÓBERT

márvány-, mozaik- és cementárúk gyári raktára
ZOMBORBAN.

Elvállalok: **beton csatornázást, nedves falak szárazzá-
tételét, gránit terrassot, földalatti csatornák készítését stb.**

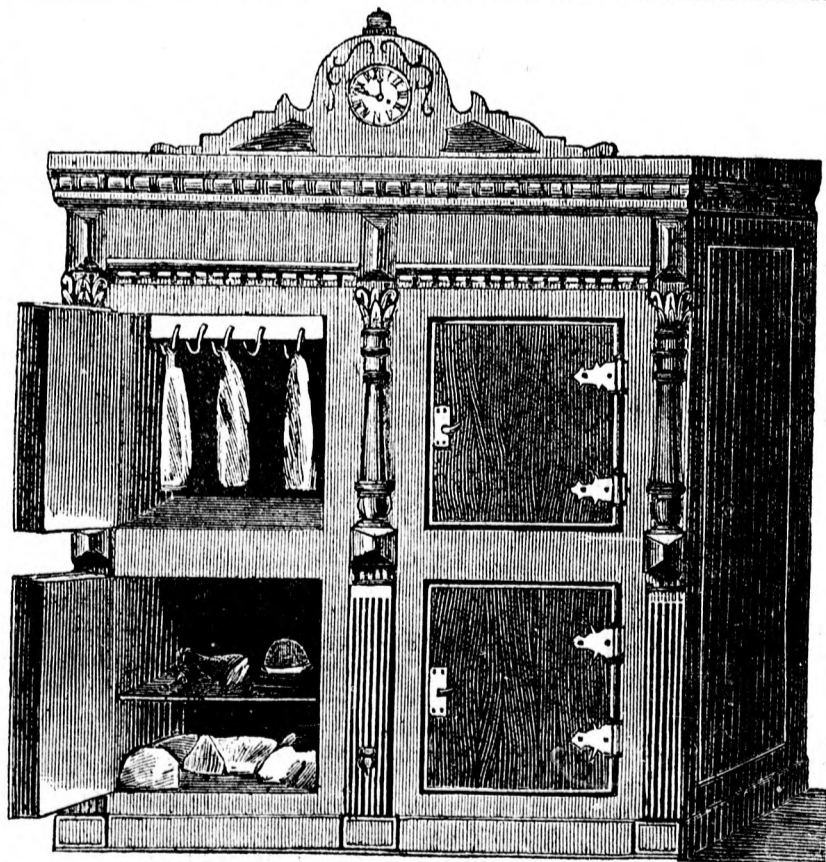
Előállítok: **szőkőkutakat, fürdőkádakat, vitzartók és pissoi-
rokat portlandi cementből.**

Raktár mindennemű **mű-cementlapok, mozaik- és gránitla-
pokból, konyhák, folyosók és templom burkolatok részére.**

**Keramit és mettlachi-lapok, kőanyag csövek, kátrány,
elszigetelőanyag, kátránylemezek, portlandi cement és hid-
raelikus mész nagyban és kicsinyben.**

CSAVRAK MIHÁLY urat a munkák felvételével és az üzlet
vezetéseével biztam meg.

Költségvetések és árjegyzékek ingyen küldetnek meg.

GOMBOS NÁNDOR

jégszekrény és fürdőberendezések gyára,
épület- és disztribútor

ZOMBOR (Bácska).

Dús raktár mindenfélé

jégszekrényekben,

(vendéglősök, mészárosok és magánosok részére);

fürdőkádokban

és

konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerinti bármilyennemű
bádogárúk elkészítettnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve
küldetik.

*-12

Javítások olcsón és pontosan.